

Oponentský posudek

odborné písemné práce Mgr. Pavly Srámkové *Profesní příprava farmaceutů v České republice*

Práce má celkem 260 stran, obsahuje 10 tabulek přehledů, 11 příloh, ve 3. příloze 2 obrázky a 195 literárních odkazů. Je členěna systémem desetinného třídění do 9 částí:

1. Úvod a cíl práce (str. 7 - 8), 2. Teoretická část (str. 9 - 74), 3. Metodická část (str. 75 - 77), 4. Praktická část (str. 78 - 178), 5. Diskuse (str. 183 - 222), 6. Závěr (str. 224 - 226), 7. část tvoří Seznam použité literatury (str. 227 - 241), 8. část obsahuje přílohy (str. 242 - 259) a závěrečnou 9. část tvoří stručný životopis autorky.

Hlavním cílem disertační práce bylo zmapování a analýza vysokoškolského vzdělávání farmaceutů v zemích EU (do roku 2004), odborných prací studentů farmacie v zahraničí, kreditního systému na vybraných vysokých školách.

2. Teoretická část práce zahrnuje kapitoly zabývající se profesí farmaceuta, jeho pregraduální přípravou a dalším vzděláváním farmaceutů, včetně důležitějších právních předpisů souvisejících s jejich vzděláváním. Z historického hlediska je zajímavá kapitola 2.2 popisující periodizaci vzdělávání farmaceutů u nás a kapitola 2.3 obsahující vybrané právní předpisy týkající se vzdělávání farmaceutů od roku 1770, kdy byl vydán Generální zdravotní normativ, až po současně platné zákony č. 95/2004 Sb. o lékařských povoláních a č. 96/2004 Sb. o ne lékařských povoláních. Tato část obsahuje též přehled právních předpisů v EU aktuálních do doby ukončení sběru dat autorkou, t. j. do 1. 9.2004.

Zajímavá a velmi aktuální je též kapitola 2.5 zabývající se kreditním systémem studia na některých vysokých školách v ČR, včetně FaF VFU. Tento systém by měl sloužit jako vzor pro FaF UK, která zavedení kreditního systému plánuje pro akademický rok 2006/2007. Autorka se zde pokusila o hodnocení výhod a nevýhod popisovaného systému celkem na 7 vysokých školách v ČR. V kapitole 2.6 *Kontinuální vzdělávání* jsou vybrány nejdůležitější části zákona č. 95/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta týkající se farmaceutů, a to jak jejich specializačního, tak celoživotního vzdělávání.

Ve 3. Metodické části je uveden pilotní průzkum týkající se studia farmacie a 6 navazujících průzkumů využívajících hlavně elektronické informační zdroje a tištěné informační zdroje. Respondenty byli jak studenti farmacie tak příslušní odborníci. Vedle toho hrála pro disertační práci důležitou roli 3měsíční stáž Mgr. Šrámkové v Universitním centru pro farmacii v nizozemském Groningenu, z níž čerpá autorka řadu zajímavých údajů a doporučení.

Nejrozsáhlejší 4. Praktická část uvádí přehled studia farmacie v ČR v letech 2001/2002 až 2004/2005 a nástin studijního programu pro akademický rok 2005/2006, kdy na FaF UK. v Hradci Králové měl být již zaveden kreditní systém. Tato část mohla být zpracována podstatně stručněji, zejména pokud se týká přehledů studia, na něž mohl být učiněn odkaz. Naopak mohly být uvedeny zásadní rozdíly mezi studijními programy na FaF UK. a FaF VFU.

Velkým zásahem do studia farmacie byla návštěva evaluační mise EU v ČR v době od 15.4. do 19.4.2002, která měla mj. za následek zavedení 6měsíční praxe v lékárnách v 5. ročníku studia farmacie a zásadní změnu v systému dalšího vzdělávání farmaceutů v ČR.

V kapitole 4.5 *Studium farmacie v zahraničí v posledních letech* byly uvedeny v přehledu důležité informace ZÍskané na základě PRŮZKUMU 5, který provedli studenti vyjíždějící s výměnným studijním programem ERASMUS. Průzkum se týkal prakticky všech 15 zemí tehdejšího EU i praxí studentů v Kanadě, Maďarsku, Švýcarsku, Turecku a USA. Ucelený souhrn informací o odborných praxích v EU podává tab. 6a, zemí mimo EU tab. 6b a přehled průběhu akcí je uveden v tab. 7.

V kapitole 4.6 *Realizace kontinuálního vzdělávání* jsou uvedeny přehledy kontinuálního vzdělávání v ČR a v některých dalších státech (Dánsko, Finsko, Německo, Portugalsko a Velká Británie). Z uvedeného stručného přehledu vyplynulo, že kontinuální vzdělávání v ČR bylo do roku 2004 na vysoké úrovni, která musela být přizpůsobena státům EU.

Část 5. Diskuse shrnuje a analyzuje velký počet různorodých informací, které je třeba utřídit a zhodnotit. Náplň činnosti farmaceuta se průběžně mění a s tím souvisí též jeho přístup k práci. Odchází-li dnes většina absolventů studia farmacie do lékáren, jejich profesiogram je profesiogramem lékárníka a obsah studia by měl tuto skutečnost respektovat. V souvislosti s tím by měla ČLK dbát na dodržování Profesního řádu ČLK a jeho součástí Etického kodexu lékárníka, což není v současné době vždy respektováno. Lékárník má chránit pacienty a má prezentovat navenek jednotu a morální profil našeho stavu. Souhlasím plně s autorkou, že by proto měla být posílena výuka etiky na obou FaF v ČR. Vývoj vzdělávacích systémů v EU spěje k unifikaci, zatím ale existují velké odlišnosti. Členské státy EU se snaží o zavedení analogických studijních programů, což se projevuje již nyní v zavádění

minimálního počtu vyučovacích hodin a 6měsíční praxe zařazované na konci studia. Aplikace tzv. integrovaného programu bude jistě narážet na snahu vyučujících přeceňovat vlastní obory. V současné době jde např. o důsledné prosazení biologizace studia farmacie. Pokud se jedná o odborné praxe studentů, bylo by žádoucí, aby FaF stanovily konkrétní úkoly, které by měl student v průběhu praxe splnit. S tím souvisí též zavedení kreditního systému na FaF UK, což je plánováno na akademický rok 2006/2007.

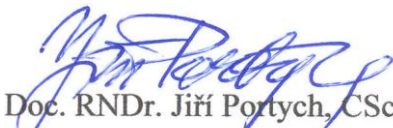
Na základě provedených rozborů navrhuje autorka v závěru Diskuse plnění řady doporučení ke 3 Wavním cílům práce, s nimiž lze až na malé výjimky souWasit. V každém případě je třeba, aby byly vypracovány podobné disertační práce na základě prací diplomových, které by sledovaly vývoj studia farmacie již v rozšířené EU a poskytovaly podklady pro stálou aktualizaci studia farmacie v ČR.

Z provedené diskuse a navazujícího závěru vyplývá, že chybí porovnání tematických plánů obou FaF i fakulty Bratislavské, by měla být uzavřena dohoda FaF UK a FaF VFU ke zpracování takovéto práce, více informací by bylo třeba získat ze sousedního Rakouska event. dalších z 25 států EU.

Závěrem je možno uvést, že předložená práce Mgr. Šrámkové je dobře členěna a logicky uspořádána. Přináší řadu zajímavých poznatků, které by moWy pomoci v současné době k úpravě studia farmacie u nás tam, kde je třeba dát přednost ve výuce některým prioritám a samozřejmě v zavedení kreditního systému. Některé nedostatky pregraduálního vzdělávání se projevují v dalším vzdělávání farmaceutů, které by mělo stavět na určitých pevných základech a nemuselo zařazovat často kritizované opakování některých základních faktů, bez nichž se nedá realizovat potřebná úroveň specializačního studia i kontinuálního celoživotního vzdělávání farmaceutů.

Na základě uvedeného je možno shrnout, že předložená práce přes některé nedostatky zmíněné v textu posudku je velmi pečlivě zpracována a není zcela vinou autorky, že s oWedem na rozsah studované problematiky zůstávají některé i důležitější partie zpracovány nedostatečně.

Práci proto doporučuji k přijetí a po obhajobě udělit Mgr. Šrámkové vědecký titul Ph.D.

Doc. RNDr. Jiří Portych, CSc.
Katedra lékárenství, IPVZ Praha